

دستورالعمل اجرایی عرضه و معامله قرارداد سلف نفت (مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۱۹ هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

فصل اول- تعاریف و کلیات

ماده ۱: تعاریف

کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار و دستورالعمل تسویه و پایاپای بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۲۲ هیات مدیره سازمان تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل نیز کاربرد دارند. واژه‌های دیگر دارای معانی ذیل می‌باشند.

۱. قرارداد سلف: قراردادی است که براساس آن عرضه کننده مقدار معینی از دارایی پایه را براساس مشخصات قرارداد سلف در ازای بهای نقد به فروش می‌رساند تا در دوره تحویل به خریدار تسلیم کند، خریدار می‌تواند معادل دارایی پایه خریداری شده را طی قرارداد سلف موازی استاندارد به فروش رساند. قرارداد مذکور نیز در این دستورالعمل به اختصار قرارداد سلف نامیده می‌شود.

۲. گواهی سلف: سندی است که مشتمل بر مجموع دارایی خریدار از قراردادهای سلف می‌باشد. این گواهی در طول دوره معاملاتی مبنای انجام معاملات و پس از پایان آن دوره، مبنای تسویه نقدی یا تحویل فیزیکی قرارداد سلف خواهد بود.

۳. اختیار فروش تبعی: اختیار معامله‌ای است که همراه با معامله سلف، از سوی عرضه کننده به خریدار داده می‌شود و بر اساس آن، اختیار فروش تعداد مشخصی از دارایی پایه به «قیمت اعمال» تعیین شده در «مشخصات قرارداد» در تاریخ سررسید به خریدار داده می‌شود. این اختیار به موجب قرارداد سلف موازی استاندارد منحصراً به خریدار سلف موازی استاندارد انتقال می‌یابد.

۴. اختیار خرید تبعی: اختیار معامله‌ای است که همراه با معامله سلف، از سوی خریدار به عرضه کننده داده می‌شود و بر اساس آن اختیار خرید تعداد مشخصی از دارایی پایه به «قیمت اعمال» تعیین شده در «مشخصات قرارداد» در تاریخ سررسید به عرضه کننده داده می‌شود. تعهد موضوع قرارداد اختیار خرید تبعی به موجب قرارداد سلف موازی استاندارد، منحصراً به خریدار سلف موازی استاندارد انتقال می‌یابد.

۵. قیمت اعمال: قیمت توافقی خریدار و فروشنده در اختیار معامله برای خرید یا فروش دارایی پایه است که در مشخصات قرارداد قید می‌گردد.

۶. عرضه کننده: شرکت ملی نفت ایران یا شرکت‌های تابعه آن است که براساس قوانین و مقررات مربوط به فروش نفت خام قراردادهای سلف را برای اولین بار عرضه می‌نماید.

۷. دارایی پایه: نفت با شرایط مندرج در مشخصات قرارداد سلف است.
۸. دوره تحویل: دوره‌ای است که طی آن تحویل فیزیکی براساس برنامه بارگیری اعلامی توسط شرکت ملی نفت ایران انجام می‌شود.
۹. تحویل فیزیکی: تسلیم دارایی پایه قرارداد سلف در دوره تحویل توسط عرضه کننده به دارنده گواهی سلف است.
۱۰. تسویه نقدی: اعلام یا اقدام دارنده قرارداد سلف مبنی بر انصراف از تحویل دارایی پایه موضوع قرارداد است. در این صورت عرضه کننده ارزش دارایی پایه بر اساس قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی را به خریدار پرداخت نموده و قرارداد را تسویه می‌نماید.
۱۱. دوره عرضه اولیه: مدت زمانی است که طی آن دارایی پایه موضوع قرارداد سلف توسط عرضه کننده به قیمت پایه به فروش می‌رسد.
۱۲. اطلاعیه عرضه اولیه: گزارشی است از مشخصات قرارداد سلف و شرایط عرضه در قالب فرم‌هایی که به تصویب هیأت مدیره بورس رسیده و برای عموم منتشر می‌شود.
۱۳. عامل عرضه: شخص حقوقی است که نسبت به عرضه اولیه قراردادهای سلف به عاملیت از عرضه کننده اقدام می‌نماید.
۱۴. قیمت پایانی: قیمتی است که بر اساس روش تعیین شده در این دستورالعمل برای هر نماد معاملاتی در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی توسط بورس محاسبه و اعلام می‌شود.
۱۵. مهلت تسویه: مهلت زمانی تسویه وجوه قرارداد سلف است که طبق مشخصات قرارداد تعیین می‌گردد.
۱۶. دوره معاملاتی: فاصله زمانی اولین تا آخرین روز معاملات هر قرارداد سلف است که جزییات آن در مشخصات قرارداد تعیین می‌شود.
۱۷. آخرین روز معاملاتی: آخرین روزی که امکان معامله یک قرارداد سلف در بورس وجود دارد.
۱۸. روز کاری: روزهای مجاز معاملاتی است که توسط هیأت مدیره بورس جهت انجام معاملات قرارداد سلف تعیین می‌شود.
۱۹. حداقل سفارش انباشته: حداقل مقدار سفارشی است که بازارگردان موظف است طبق قرارداد بازارگردانی همواره در سفارش خرید یا فروش خود در سامانه معاملاتی بورس در هر نماد معاملاتی به صورت فعال نگه دارد.
۲۰. حداقل قیمت خرید روزانه: حداقل قیمتی است که بازارگردان در طول دوره معاملاتی بصورت روزانه متعهد به خرید قراردادهای سلف است.
۲۱. حداقل معاملات روزانه: حداقل میزان معاملات در هر نماد است که بازارگردان موظف به انجام آن در یک روز معاملاتی می‌باشد.
۲۲. دامنه مظنه: حداکثر اختلاف بین قیمت سفارش خرید و سفارش فروش در هر نماد معاملاتی به درصد است که بازارگردان آن نماد، در سامانه معاملاتی بورس وارد می‌نماید. این درصد نسبت به قیمت سفارش خرید محاسبه می‌شود.
۲۳. دامنه نوسان قیمت روزانه: دامنه قیمت مجاز ورود سفارش‌های قرارداد سلف در هر جلسه معاملات می‌باشد.

ماده ۲: قرارداد سلف موازی استاندارد دارای شرایط زیر می‌باشد:

۱. هر قرارداد سلف موازی استاندارد مستقل از قراردادهای سلف دیگر است.
۲. طی آن معادل دارایی پایه خریداری شده، به فروش می‌رسد.

۳. مطابق مشخصات قرارداد در عرضه اولیه، منعقد می‌گردد.
- ماده ۳:** هم زمان با عقد قرارداد سلف موازی استاندارد، عقد حواله‌ای به شرح زیر منعقد می‌گردد:
۱. فووشنده تحویل دارایی پایه را به عرضه کننده حواله می‌کند.
 ۲. عرضه کننده متعهد به تحویل دارایی پایه براساس حواله مذکور خواهد بود.

فصل دوم- اقدامات پیش از عرضه و عرضه اولیه

ماده ۴: مشخصات قرارداد سلف به پیشنهاد بورس به تصویب هیات پذیرش می‌رسد و حداقل شامل موارد زیر است:

۱. دارایی پایه
 ۲. مشخصات دارایی پایه و حسب مورد استاندارد دارایی پایه
 ۳. نام و مشخصات تولیدکنندگان و عرضه کنندگان
 ۴. اندازه قرارداد
 ۵. دوره عرضه اولیه قرارداد
 ۶. دوره معاملاتی قرارداد
 ۷. دوره تحویل
 ۸. سررسید قرارداد
 ۹. حجم عرضه در عرضه اولیه
 ۱۰. حداکثر حجم قابل عرضه
 ۱۱. واحد/ واحدهای پولی قیمت
 ۱۲. مکان‌های تحویل
 ۱۳. کارمزدها
 ۱۴. خسارت‌ها
 ۱۵. حداقل تغییر قیمت
 ۱۶. سقف خرید هر مشتری
 ۱۷. شرایط لازم جهت تحویل فیزیکی کالا
 ۱۸. قیمت اعمال در اختیار فروش ضمنی
 ۱۹. قیمت اعمال در اختیار خرید ضمنی
 ۲۰. نرخ تسعیر ارز
 ۲۱. شرایط بازارگردانی طی دوره معاملاتی
 ۲۲. سایر اطلاعات و مستندات به تشخیص هیات پذیرش
- تبصره ۵:** کلیه مستندات پیوست مشخصات قرارداد جز لاینفک آن می‌باشند.
- ماده ۵:** دارایی پایه قرارداد سلف از بین محصولات پذیرفته‌شده در بورس انتخاب می‌گردد و امیدارمه دارایی پایه نیز باید به همراه مشخصات قرارداد سلف منتشر گردد.

ماده ۶: کارگزار عرضه‌کننده موظف است مستندات زیر را حداکثر تا ۱۰ روز کاری قبل از عرضه به بورس ارایه نماید:

۱. اطلاعیه عرضه اولیه طبق فرمت بورس
 ۲. قراردادهای منعقد شده جهت عرضه اولیه از طریق شبکه بانکی یا شبکه کارگزاری بازار سرمایه طبق فرمت بورس
 ۳. قرارداد بازارگردانی طبق فرمت بورس
 ۴. سایر اطلاعات حسب درخواست بورس
- تبصره:** در صورتی که مستندات و مدارک موضوع این ماده طی مهلت مقرر و بصورت کامل به بورس ارایه گردد، بورس موظف است پس از بررسی رعایت مقررات مربوطه، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را حداکثر تا ۳ روز کاری بعد به کارگزار عرضه‌کننده و اتاق پایاپای اعلام نماید.

ماده ۷: کارگزار عرضه‌کننده موظف است پس از اخذ موافقت نامه بورس در خصوص عرضه، جهت ثبت و سپرده

گذاری قراردادهای سلف، مستندات زیر را حداکثر تا ۶ روز کاری قبل از عرضه به اتاق پایاپای ارایه نماید:

۱. تضامین و سپرده‌های مورد نیاز جهت عرضه کالا طبق ضوابط تضمین مصوب هیات مدیره شرکت
۲. تضامین مربوط به بازارگردانی قراردادهای سلف؛ حسب مورد
۳. اطلاعیه عرضه اولیه که به تایید بورس رسیده است.

تبصره ۱: در صورتی که مستندات و مدارک موضوع این ماده طی مهلت مقرر و بصورت کامل به اتاق پایاپای ارایه گردد، اتاق پایاپای موظف است پس از بررسی رعایت ضوابط مربوط به تعهدات، تضامین و سایر مقررات مربوطه، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را حداکثر تا ۲ روز کاری بعد به کارگزار عرضه‌کننده و بورس اعلام نماید.

تبصره ۲: عرضه‌کننده باید جهت عرضه اولیه از طریق شبکه بانکی یا شبکه کارگزاری بازار سرمایه موافقت نامه موضوع این ماده را ارایه نماید.

ماده ۸: بورس اطلاعیه عرضه اولیه قراردادهای سلف را که مشتمل بر موارد زیر است حداکثر تا ۳ روز کاری پیش از عرضه از طریق سایت رسمی خود منتشر می‌نماید:

۱. مشخصات قرارداد سلف
۲. قیمت پایه عرضه اولیه
۳. حداقل و حداکثر مجاز خرید هر مشتری در عرضه اولیه
۴. تاریخ شروع و پایان دوره عرضه اولیه
۵. مشخصات عاملین عرضه
۶. سایر اطلاعات به تشخیص بورس

تبصره: در صورت نقایل عرضه‌کننده به انتشار آگهی عرضه اولیه از طریق جراید توسط عرضه‌کننده، متن آگهی باید قبل از انتشار به تایید بورس برسد، به هر ترتیب در صورت هر گونه مغایرت، اطلاعات منتشره در سایت رسمی بورس مبنای انجام معاملات است.

ماده ۹: عامل عرضه از بین شرکت‌های کارگزاری عضو بورس توسط عرضه‌کننده انتخاب می‌گردد. عامل عرضه با اخذ مجوزهای لازم می‌تواند به منظور توزیع گسترده قراردادها از خدمات بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری تحت

نظارت بانک مرکزی و نهادهای مالی استفاده نموده و ترتیبی اتخاذ نماید تا سفارش‌گیری جهت خرید قراردادها، از طریق اشخاص مذکور نیز انجام شود.

ماده ۱۰: پس از اتمام مهلت عرضه اولیه اقدامات زیر انجام می‌شود:

۱. مشخصات خریداران قراردادهای سلف به همراه میزان دارایی هریک در هر نماد به اتاق پایاپای ارایه می‌گردد.
۲. پس از دریافت اطلاعات بند یک این ماده و ایجاد فایل دارایی سهامداران توسط اتاق پایاپای، وجوه ناشی از عرضه اولیه به عرضه کننده پرداخت می‌گردد.
۳. نماد معاملاتی قراردادهای سلف ایجاد می‌گردد.

ماده ۱۱: عرضه کننده می‌تواند دارایی پایه را طبق مشخصات قرارداد به قیمت بازار از ابتدای دوره معاملاتی تا ۱۰ روز

کاری قبل از آخرین روز معاملاتی نیز عرضه نماید. عرضه جدید منوط به انجام اقدامات زیر قبل از عرضه است:

۱. حجم عرضه‌های جدید با احتساب عرضه‌های قبلی، نباید بیشتر از حداکثر حجم قابل عرضه باشد.
 ۲. عرضه کننده باید تضامین خود را جهت عرضه‌های جدید نزد اتاق پایاپای افزایش دهد.
 ۳. فایل دارایی عرضه کننده به میزان عرضه‌های جدید افزایش یابد.
 ۴. حداقل یک روز کاری قبل از شروع عرضه‌های جدید دارایی پایه، موضوع توسط بورس اطلاع رسانی شود.
- تبصره:** فروش دارایی پایه در عرضه‌های جدید به بازارگردان امکان پذیر نمی‌باشد.

فصل سوم - سفارشات و معاملات

ماده ۱۲: کارگزار باید کل وجوه معامله را جهت تسویه بهای قرارداد سلف، قبل از معامله از خریدار دریافت نماید.

ماده ۱۳: مراحل انجام معاملات قرارداد سلف مطابق ماده ۱۹ دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا می‌باشد.

ماده ۱۴: بورس پس از پایان جلسه معاملات روزانه، قیمت پایانی معاملات را به شرح زیر تعیین و از طریق سایت رسمی خود منتشر می‌نماید.

۱. در صورت انجام معامله طی آن جلسه معاملات، میانگین وزنی قیمت معاملات انجام شده به عنوان قیمت پایانی آن روز تعیین می‌گردد.

۲. در صورت عدم انجام معامله طی آن جلسه معاملات، قیمت پایانی بر اساس روش محاسبه قیمت تئوریک مصوب هیات پذیرش تعیین می‌گردد.

ماده ۱۵: تغییر دامنه نوسان قیمت و سقف حجم هر سفارش در طول دوره معاملاتی قرارداد سلف با تصویب هیات مدیره بورس امکان پذیر می‌باشد. این تغییرات حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال، باید به اطلاع عموم برسد.

ماده ۱۶: در صورت وجود اطلاعات یا وقوع شرایط اضطراری که تاثیر با اهمیتی بر قیمت قرارداد سلف و یا تصمیم سرمایه‌گذاران دارد، بورس می‌تواند معاملات را حداکثر به مدت یک جلسه معاملاتی متوقف نموده و موضوع را جهت رفع موارد توقف پیگیری نماید. همچنین در صورتی که ظن استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت در معاملات وجود داشته باشد و یا تغییرات غیرعادی قیمت مشاهده گردد، سازمان می‌تواند دستور توقف نماد معاملاتی قرارداد سلف را

صادر نماید. در این حالت بورس باید بلافاصله اقدام به توقف نماد معاملاتی مربوطه نموده و تا رفع دلایل توقف نماد، موضوع را پیگیری نماید. نمادهایی که با دستور سازمان متوقف شده‌اند صرفاً با موافقت سازمان بازگشایی می‌شوند.

تبصره: توقف معاملات بیش از یک جلسه معاملاتی توسط بورس و با موافقت سازمان امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۷: تایید یا ابطال معاملاتی که مظنون به استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت باشند، بنا به تشخیص مدیرعامل بورس خواهد بود.

ماده ۱۸: در صورتی که کارگزار خریدار یا فروشنده نسبت به معاملات انجام‌شده معترض باشند باید اعتراض خود را با ذکر دلایل برای رسیدگی تا ۲ ساعت قبل از شروع جلسه معاملاتی روز بعد به بورس اعلام نمایند. تصمیم بورس در این خصوص لازم‌الاجراست.

ماده ۱۹: برای کلیه خریداران دارایی پایه موضوع قرارداد سلف، گواهی سلف صادر می‌گردد. دارندگان گواهی سلف می‌توانند در طول دوره معاملاتی اقدام به فروش دارایی پایه قراردادهای سلف نمایند.

ماده ۲۰: عرضه اولیه و معاملات بعدی قرارداد سلف، متناسب با واحد پولی قیمت و ارزش مبنای تسویه، در نمادهای معاملاتی مجزا انجام می‌شود.

تبصره: تسویه هر نماد معاملاتی در عرضه اولیه و معاملات ثانویه و همچنین تسویه نهایی قراردادهای سلف صرفاً بر مبنای واحد پولی قیمت و با ارزش مشخص شده برای آن نماد معاملاتی انجام می‌شود.

فصل چهارم - تسویه معاملات

ماده ۲۱: تسویه وجوه معاملات قرارداد سلف طی مهلت تسویه توسط کارگزاری که قرارداد سلف را خریداری نموده است، انجام می‌شود.

تبصره: روش تسویه معاملات قرارداد سلف صرفاً تسویه نقدی است.

ماده ۲۲: معاملات انجام شده پس از تایید بورس قطعی است و مسوولیت تسویه قرارداد خریداری شده در روز تسویه با کارگزار خریدار خواهد بود. در هر حال تحویل گواهی سلف به خریدار منوط به پرداخت وجه و تسویه وی با کارگزار است.

ماده ۲۳: به منظور تسویه کامل وجوه، هر عضو اتاق پایاپای موظف است حساب یا حساب‌های عملیاتی را طبق شرایطی که اتاق پایاپای مشخص می‌کند، افتتاح نماید.

تبصره: اتاق پایاپای حق نظارت، دریافت گزارش نقل و انتقالات و به عنوان وکیل عضو اتاق پایاپای حق برداشت از حساب یاد شده به منظور انجام عملیات تسویه و پایاپای از جمله برداشت وجوه معامله، خسارات، کارمزدها و انجام سایر وظایفی که طبق مقررات بر عهده اتاق پایاپای می‌باشد را خواهد داشت.

ماده ۲۴: اتاق پایاپای تا پایان هر روز معاملاتی، خالص وجوهی که باید به هر کارگزار عضو اتاق پایاپای پرداخت یا از او دریافت کند را محاسبه و از طریق سامانه مکانیزه، به عضو مربوطه اطلاع می‌دهد. این وجوه با کسر ارزش کل خرید عضو اتاق پایاپای از ارزش کل فروش وی محاسبه می‌شود. در محاسبه ارزش خالص معامله، مالیات، کارمزدها و سایر کسورات نیز لحاظ می‌گردد.

تبصره: اطلاعیه موضوع این ماده که به صورت مکانیزه برای کارگزاران ارسال می‌شود، باید حداقل حاوی اطلاعات زیر باشد:

الف) اطلاعیه در خصوص پایاپای روزانه کارگزار:

۱. روز انجام معامله

۲. نام و کد کارگزار

۳. شماره اطلاعیه

۴. اقلام بدهکار و بستانکار حساب کارگزار

۵. تاریخ تسویه

۶. خالص وجوهی که اتاق پایاپای باید به هر کارگزار عضو اتاق پایاپای پرداخت یا از او دریافت کند
ب) اطلاعیه در خصوص تک تک معاملات به صورت جداگانه:

۱. تاریخ و ساعت انجام معامله

۲. نام و کد مشتری کارگزار

۳. شماره مرجع معامله

۴. اقلام بدهکار و بستانکار حساب مشتری کارگزار

۵. تاریخ تسویه

ماده ۲۵: اعضای اتاق پایاپای مکلفند بر اساس اطلاعیه اتاق پایاپای نسبت به تسویه وجوه معاملات قرارداد سلف به صورت خالص طی مهلت تسویه اقدام نمایند.

ماده ۲۶: در صورتی که واحد پولی قیمت و ارزش مبنای تسویه متفاوت باشد، اتاق پایاپای وجه مورد نیاز جهت تسویه را بر اساس نرخ تسعیر ارز تعیین می‌نماید.

تبصره: کارمزدهای انجام معامله و کسورات قانونی حسب مورد بر اساس ریال دریافت می‌شود.

ماده ۲۷: در صورتی که عضو اتاق پایاپای تعهدات خود را ظرف مهلت مقرر ایفا ننماید، اتاق پایاپای می‌تواند یک یا تمام اقدامات زیر را حسب مورد بصورت مجزا یا توأمان انجام دهد:

۱. توقف موقت فعالیت عضو اتاق پایاپای و اعلام به بورس جهت جلوگیری از تداوم معاملات وی

۲. تامین تعهدات از سپرده‌ها و تضامین عضو نزد اتاق پایاپای

۳. تامین کسورات از محل وجوه صندوق تضمین

فصل پنجم – بازارگردانی

ماده ۲۸: موارد زیر به عنوان بخشی از شرایط بازارگردانی قراردادهای سلف، در قالب مشخصات قرارداد به تصویب هیات پذیرش می‌رسد.

۱- حداقل قیمت خرید روزانه

۲- حداقل معاملات روزانه

۳- دامنه مظنه

۴- حداقل سفارش انباشته

ماده ۲۹: عرضه کننده باید بر اساس شرایط مندرج در مشخصات قرارداد اقدام به انعقاد قرارداد بازارگردانی با بازارگردان نموده و یک نسخه از قرارداد را همزمان به اتاق پایاپای و بورس ارایه نماید.

تبصره ۱: فرمت قرارداد بازارگردانی به تصویب هیات مدیره بورس می‌رسد.

تبصره ۲: بازارگردان باید تضامین لازم را جهت تضمین ایفای تعهدات خود نزد اتاق پایاپای تودیع نماید میزان تضامین لازم توسط هیات مدیره شرکت تعیین می‌شود.

ماده ۳۰: شرکت‌های کارگزاری که صلاحیت انجام فعالیت بازارگردانی را دارند، توسط سازمان به بورس اعلام خواهند شد.

ماده ۳۱: بازارگردان موظف است برای انجام امور بازارگردانی، نیروی انسانی و امکانات معاملاتی کافی به تشخیص بورس اختصاص دهد. بازارگردان همچنین موظف است کلیه معاملات بازارگردانی، دریافت‌ها، پرداخت‌ها، هزینه‌ها و درآمدهای مرتبط با بازارگردانی را در سر فصل حساب‌های جداگانه ثبت نماید.

ماده ۳۲: بازارگردان موظف است، سفارش‌های خرید و فروش خود را با رعایت شرایط زیر وارد سامانه معاملات بورس کند:

۱. قیمت‌های پیشنهادی در این سفارش‌ها باید در دامنه مجاز نوسان باشند.
۲. تفاوت بین کمترین قیمت خرید در سفارش‌های خرید و بیشترین قیمت فروش در سفارش‌های فروش بازارگردان، حداکثر برابر دامنه مظنه باشد.

۳. حجم سفارش‌های خرید و فروش باید برابر یا بیش از حداقل سفارش انباشته تعیین شده طبق قرارداد باشد.

تبصره ۱: در صورتی که در اثر انجام معامله، حجم سفارش خرید یا فروش کمتر از حداقل سفارش انباشته شود، بازارگردان موظف است بلافاصله و حداکثر ظرف دو دقیقه، حجم سفارش‌های مزبور را با یکدیگر معادل یا بیش از حداقل سفارش انباشته نماید.

تبصره ۲: در صورتی که جهت ایفای تعهد حداقل قیمت خرید روزانه، تغییر دامنه مجاز نوسان روزانه ضرورت داشته باشد، بازارگردان باید تقاضای خود را قبل از شروع جلسه معاملاتی روزانه به بورس ارایه نماید. در این صورت بورس می‌تواند دامنه مجاز نوسان قیمت را جهت ایفای تعهدات بازارگردان تغییر دهد.

ماده ۳۳: در صورتی که بازارگردان هر یک از تعهدات خود در قرارداد بازارگردانی را طی جلسه معاملاتی ایفا نکند، بورس می‌تواند طبق شرایط مندرج در قرارداد بازارگردانی جریمه‌های مربوطه را اخذ نماید.

ماده ۳۴: بورس موظف است بر چگونگی انجام وظایف بازارگردان و همچنین احراز شرایط در نظر گرفته شده در این دستورالعمل نظارت نماید.

ماده ۳۵: هرگاه حجم معاملات بازارگردان بر روی هر نماد معاملاتی در یک روز معاملاتی، برابر یا بیش از حداقل معاملات روزانه شود، تعهد بازارگردان در آن روز معاملاتی ایفا شده تلقی می‌شود.

ماده ۳۶: بورس برای بازارگردانی یک ایستگاه معاملاتی جداگانه، بدون دریافت هیچ‌گونه هزینه‌ای از این بابت در اختیار بازارگردان خواهد گذاشت. انجام سایر معاملات از ایستگاه معاملاتی مخصوص بازارگردانی مجاز نیست.

ماده ۳۷: سقف کارمزد بورس از معاملات بازارگردان ده درصد سقف کارمزد بورس از معاملات معمول است. بورس می‌تواند کارمزد خود از معاملات بازارگردان را کمتر از سقف مقرر در این ماده، تعیین نماید.

ماده ۳۸: در صورتی که بازارگردان مفاد این دستورالعمل را نقض کند یا به تعهدات خود در زمینه بازارگردانی عمل ننماید، موضوع در مرجع رسیدگی مربوطه طرح و رسیدگی می‌شود. مرجع رسیدگی مربوطه در صورت احراز تخلف یک یا چند حکم از احکام زیر را به تناسب صادر می‌نماید:

الف) تذکر کتبی بدون درج در پرونده

ب) تذکر کتبی با درج در پرونده

ج) پرداخت تمام یا قسمتی از کارمزد معاملات و هزینه ایستگاه معاملاتی که در طول فعالیت بازارگردانی از پرداخت آن معاف بوده است

د) تعلیق فعالیت بازارگردانی بازارگردان برای مدت حداکثر دو سال

ه) لغو مجوز بازارگردانی

و) محرومیت بازارگردان از دریافت مجوز بازارگردانی حداکثر تا مدت دو سال

ز) لغو تمام یا بخشی از امتیازاتی که به دلیل انجام فعالیت بازارگردانی به بازارگردان تعلق گرفته است

تبصره: اعمال مجازات‌های موضوع این ماده مانع از اعمال مجازات‌های پیش‌بینی شده برای نقض سایر قوانین و مقررات نخواهد شد.

ماده ۳۹: اولویت انجام سفارشات سایر مشتریان نسبت به بازارگردان در قیمت‌های مساوی، بالاتر است.

فصل ششم - تحویل فیزیکی و تسویه نقدی

ماده ۴۰: قرارداد سلف پس از آخرین روز معاملاتی، وارد دوره تحویل می‌شود و طرفین قرارداد باید نسبت به طی فرایند تحویل اقدام نمایند.

ماده ۴۱: اعمال اختیار خرید تبعی یا اختیار فروش تبعی صرفاً در آخرین روز معاملاتی و به شرح زیر امکان پذیر است:

۱. دارنده اختیار خرید تبعی یا اختیار فروش تبعی موضوع قرارداد سلف باید مراتب اعمال اختیار خود را حداکثر تا پایان

آخرین روز معاملاتی طبق رویه‌ای که هیات مدیره بورس تعیین می‌کند به اتاق پایاپای اعلام نماید.

۲. اتاق پایاپای پس از تطبیق درخواست‌های اعمال ارایه شده با میزان دارایی مشتریان در پایان آخرین روز معاملاتی،

لیست معاملات منتج از اعمال اختیارات تبعی را به بورس ارایه می‌نماید.

۳. معاملات موضوع بند ۲ این ماده در سامانه معاملاتی بورس ثبت و طبق ضوابط تسویه معاملات در این دستورالعمل

تسویه می‌گردد.

تبصره: امکان اعمال قرارداد اختیار معامله به میزان کسری از اندازه قرارداد وجود ندارد.

ماده ۴۲: جهت آن دسته از قراردادهایی که اختیار تبعی آن‌ها اعمال نشده است، فرایند تسویه نهایی توسط اتاق پایاپای

به شرح زیر انجام می‌شود:

الف) تسویه نقدی:

۱. دارندگان گواهی سلف در پایان آخرین روز معاملاتی، باید حداکثر تا ساعت ۱۶ روزکاری بعد از آخرین روز معاملاتی طبق رویه‌ای که هیات مدیره بورس تعیین می‌نماید مراتب آمادگی خود را جهت تحویل گرفتن دارایی پایه به اتاق پایاپای اعلام نمایند. عدم اعلام آمادگی تحویل طی مهلت مذکور به منزله انصراف از تحویل گرفتن دارایی پایه خواهد بود.

۲. برای تحویل فیزیکی دارایی پایه، خریدار می‌بایست دارای شرایط تحویل فیزیکی کالا مندرج در مشخصات قرارداد باشد، عدم احراز شرایط مذکور تا پایان آخرین روز معاملاتی، به منزله انصراف خریدار از تحویل فیزیکی دارایی پایه است.

۳. اتاق پایاپای ارزش قراردادهای سلف را که تسویه نقدی می‌گردد، بر اساس قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی (حاصلضرب اندازه قرارداد در قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی) محاسبه و معادل آن را از عرضه کننده اخذ و به تفکیک به حساب عملیاتی کارگزار مربوط به هر خریدار واریز می‌نماید.

ب) تحویل فیزیکی :

اتاق پایاپای تا پایان روز سوم کاری پس از آخرین روز معاملاتی لیست قراردادهای سلف منجر به تحویل فیزیکی را به عرضه کننده و کارگزار مربوطه ارسال می‌نماید.

تبصره ۱: در صورتی که به تشخیص سازمان، ظن دستکاری در قیمت‌ها در خصوص قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی وجود داشته باشد، قیمت پایانی بر اساس روش محاسبه قیمت تئوریک مصوب هیات پذیرش تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: در صورت امکان خرید از طریق چند کارگزاری توسط یک خریدار، وی باید کارگزاری را که وجوه ناشی از تسویه نقدی به حساب او واریز می‌گردد، به اتاق پایاپای معرفی نماید.

تبصره ۳: خریداران قراردادهای سلف که خرید خود را صرفاً از طریق شبکه بانکی انجام داده‌اند، جهت تسویه نهایی باید به ترتیبی که هیات مدیره بورس تعیین می‌نماید به اتاق پایاپای مراجعه نمایند.

ماده ۴۳: دارندگان گواهی‌های قراردادهای سلف که توسط اتاق پایاپای جهت تحویل فیزیکی دارایی پایه اعلام شده‌اند، باید اطلاعات و مستندات لازم جهت انجام امور مربوط به تحویل فیزیکی را طی مهلت مقرر به عرضه کننده ارائه نمایند.

تبصره: اطلاعات و مستندات لازم و مهلت مقرر موضوع این ماده در مشخصات قرارداد سلف قید می‌گردد.

ماده ۴۴: در صورت عدم ارائه اطلاعات و مستندات موضوع ماده ۴۳ این دستورالعمل طی مهلت مقرر یا خودداری از تحویل گرفتن دارایی پایه به هر ترتیب از سوی خریدار، معامله منفسخ شده و عرضه کننده معادل ارزش قرارداد در عرضه اولیه را پس از کسر ۵ درصد خسارت انفساخ، تا پایان دوره تحویل به خریدار مسترد می‌نماید.

ماده ۴۵: در صورت ارائه اطلاعات و مستندات موضوع ماده ۴۳ این دستورالعمل طی مهلت مقرر از سوی خریدار، عرضه کننده اقدام به اعلام برنامه بارگیری هم‌زمان به خریدار و بورس می‌نماید.

تبصره: برنامه بارگیری باید به گونه‌ای باشد که تحویل کل دارایی موضوع قرارداد سلف در دوره تحویل انجام شود.

ماده ۴۶: در صورت عدم تحویل یا تحویل با تاخیر دارایی پایه فروخته شده از سوی شرکت ملی نفت ایران، شرکت مذکور موظف است بر اساس شرایط اعلامی پیوست مشخصات قرارداد سلف، نسبت به جبران خسارت خریداران اقدام نماید.

ماده ۴۷: عرضه کننده باید گزارش تحویل فیزیکی قراردادهای سلف را در پایان دوره تحویل جهت اطلاع به اتاق پایاپای ارایه نماید.

فصل هفتم - سایر موارد

ماده ۴۸: چنانچه مواعد زمانی تعیین شده در این دستورالعمل مصادف با روزهای تعطیل رسمی جمهوری اسلامی ایران باشد، آن روز در رعایت مواعد زمانی این دستورالعمل به حساب نمی آید و روز پس از ایام تعطیل، موعد مقرر محسوب می شود.

ماده ۴۹: در صورت نقض هر یک از مفاد این دستورالعمل توسط اشخاص ذی ربط، بورس موظف است براساس مقررات مربوطه به تخلفات آنها رسیدگی یا حسب مورد مراتب را به مرجع ذیصلاح گزارش نماید.

ماده ۵۰: با توجه به حاکمیت ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ بر اختلافات بین اشخاص ذی ربط ناشی از فعالیت حرفه ای ایشان، اختلافات اشخاص مذکور در هیات داوری موضوع قانون مورد اشاره رسیدگی خواهد شد.

ماده ۵۱: موارد پیش بینی نشده در این دستورالعمل تابع مقررات تعریف شده در اساسنامه شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) خواهد بود.